

NECONCORDANȚE TEORETICO-PRACTICE ALE SPRIJINULUI LOGISTIC ÎN LUPTA PENTRU CUCERIREA KIEVULUI

Maior instructor superior drd. Ana-Maria MERLUȘCĂ

Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, București

Colonel prof. univ. dr. Cristian-Octavian STANCIU

Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, București

10.55535/GMR.2024.4.04

In the initial stage of the invasion of Ukraine, logistic support for Russian forces faced major difficulties. Although the Russian Armed Forces' logistic doctrine outlines a robust capacity to support forces, in practice, poor execution of logistic support led to operational failures. In this article, we will highlight the aspects that contributed to Russia's inability to logistically support its own forces in the fight for the conquest of Kiev. Thus, we will examine theoretical elements regarding the conception and organization of material-technical support structures and will detail practical aspects observed in the execution of logistic support for Russian troops. The purpose of the article is to highlight the discrepancies between the theoretical aspects and the execution of logistic support for the Russian forces that fought in the battle for Kiev. The authors aim to justify that planning and logistic estimates during the battle for Kiev did not adhere to relevant doctrinal directions, which contributed to military failures. As for the employed research method, we opted for content analysis of data extracted from military specialties books, doctrines, and publications in the field of military sciences, as well as from the NATO collection of lessons identified on the Russian-Ukrainian front.

Keywords: logistic support; Russian forces; battle for Kiev; doctrine; military science;

INTRODUCERE

În cadrul acestui demers, ne-am propus să evidențiem aspecte teoretice ale sprijinului logistic în operații ofensive, a cărui aplicare nereușită de către armata Rusiei a contribuit la eșecul bătăliei pentru Kiev, cu pierderi incalculabile chiar și la momentul acesta. Am plecat de la starea de fapt observată în spațiul teoretic al logisticii militare rusești, din care am putut determina că planificarea și estimările logistice pe timpul bătăliei pentru Kiev nu au respectat direcțiile doctrinare relevante.

Pentru a ne susține expunerea, am analizat elemente doctrinare ale concepției logistice din armata Federației Ruse și ne-am raportat la organizarea forțelor de sprijin logistic și activitățile specifice desfășurate, la concepția de asigurare cu materiale a forțelor și la sprijinul logistic pentru operații expediționare.

În practică, s-a demonstrat că actualul sistem logistic militar rus nu este organizat, antrenat sau echipat pentru a furniza logistica expediționară necesară pentru succesul operațional. Principalele dileme cu care s-a confruntat armata rusă au fost probleme logistice însemnate, inclusiv greutăți în aprovizionarea pe cale rutieră și feroviară. În timp ce unii autori (Martin et al., 2023) consideră că eșecul îndeplinirii obiectivului de a cuceri Kievul de către armata rusă a fost în mare măsură cauzat de o planificare defectuoasă a logisticienilor ruși pentru a susține operația, alți specialiști apreciază că insuccesul militar a condus la imposibilitatea realizării sprijinului logistic adecvat (Skoglund et al., 2022). Indiferent de poziția la care ne raportăm, un fapt e cert, și anume că execuția sprijinului logistic al trupelor rusești în bătălia pentru Kiev s-a realizat cu dificultăți incalculabile.

Urmările execuției planului de ocupare a Kievului, în 2022, au demonstrat aplicarea de către ruși a unei strategii deficitare, îndeosebi pentru realizarea sprijinului logistic. În etapa inițială a operației ofensive a Rusiei, repercusiunile au fost clare: convoaie militare au fost atacate prin ambuscadă, echipamente militare esențiale (precum tancurile de luptă) defectate ori au rămas fără combustibil, rațiile de luptă insuficiente, îmbolnăviri și degerături în rândul soldaților (Berkowitz, Galocha, 2022).

CONTEXTUL BĂTĂLIEI PENTRU KIEV DIN PERSPECTIVĂ LOGISTICĂ

În primăvara anului 2022, lumea întreagă a fost martoră la pierderile însemnate ale armatei Rusiei în bătălia pentru Kiev și la succesul, foarte greu de prevăzut în februarie 2022, al acțiunilor armatei Ucrainei. Ziua de 24 februarie 2022 a însemnat inițierea de către Federația Rusă a unei operații speciale în Ucraina, cu intenția de a ocupa rapid și decisiv capitala Kiev și de a schimba actuala guvernare. Trupele de uscat ale Federației Ruse au început atacul asupra Kievului pe două direcții. Prima direcție, cu o lungime de aproximativ 150 km, a fost axa Belarus-Kiev, pe care au fost dislocate forțe de mărimea a patru regimente, cu aproximativ 15.000-20.000 de militari în componere (Nistorescu, 2022, p. 133). A doua direcție de ofensivă a fost reprezentată de forțe de nivelul a două divizii, care au fost dislocate dinspre regiunile Chernihiv și Sumi către capitala Ucrainei (Vershinin, 2022).

Cel mai probabil, strategii ruși au planificat operația, pornind de la premisa că, în maxim trei zile, capitala Ucrainei ar fi cucerită. Contrar planurilor rusești, îndeplinirea obiectivului de ocupare a Kievului și de răsturnare a guvernării președintelui Zelenskia fost blocată de rezistența armatei Ucrainei. Numeroase analize și lecții extrase de specialiști militari abordează cauzele eșecului operațional al rușilor. Dintre cele mai enunțate argumente, cel al eșecului logistic este predominant.

Provocările s-au revelat odată cu identificarea nevoilor de aprovizionare a trupelor de asalt cu combustibil, muniții și piese de schimb pentru tehnica avariata. Forțele de sprijin logistic nu au reușit să asigure cu materiale trupele de asalt, în principal din cauza prelungirii căilor de comunicații și de lipsa accesului la infrastructura feroviară care este vitală pentru asigurarea aprovizionării cu materiale (Jones, 2022, p. 1). Mai mult decât atât, convoaie cu provizii ale trupelor rusești au intrat în ambuscade organizate de forțele ucrainene, deoarece nu a fost realizată siguranța zonei din spate a forțelor de asalt. Efortul asupra logisticii a fost suplimentat de nevoile de asigurare cu muniții de artilerie, deoarece sprijinul prin foc al operației nu s-a materializat cu ajutorul aviației decât într-o mică măsură.

Se poate afirma, aproape cu certitudine, că planificarea unei operații ofensive pe mai multe axe, de-a lungul unui front care se întinde peste o mie de kilometri, ar cauza în sine un stres semnificativ pentru forțele armate ale oricărei mari puteri actuale, chiar și numai în teorie. În practică, un atac pe direcții multiple a fost puternic afectat de incapacitatea sistemului logistic militar al Rusiei de a susține execuția operațională a planului ofensiv asupra Kievului. Eșecul în realizarea sprijinului logistic este evident, dovadă fiind blocajul rutier cu vehicule logistice.

Pe o lungime de 70 de km, coloane militare logistice au rămas împotmolite pe singurul drum de la nord de Kiev, trupele de asalt nemaiputând fi suplimentate cu alimente și echipamente esențiale.

Derularea neîntreruptă a lanțurilor de aprovizionare este fundamentală pentru logistica militară în domeniul militar sau civil. Asigurarea forțelor luptătoare cu bunuri precum muniții, combustibil, hrană, piese de schimb pentru tehnica deteriorată, în cel mai scurt timp posibil poate dicta finalitatea unei operații, așa cum opinează unii autori că s-a întâmplat în cazul forțelor rusești în bătălia pentru Kiev (Martin et al., 2023). Urmările disfuncționalității lanțurilor de aprovizionare sunt greu de măsurat, dar, cu certitudine, au un impact asupra modului în care operațiile militare sau chiar societatea civilă operează. De fapt, dacă putem trage o concluzie după pandemia COVID-19 și presiunea asupra lanțurilor de aprovizionare datorate acestei crize (Helper, Soltas, 2021) sau din lecțiile observate în conflictul ruso-ucrainean, am putea spune că funcționarea fără întreruperi a sistemelor logistice este esențială pentru eficiența societății de azi. Cu siguranță, aceste situații de criză au afectat modul în care factorii decizionali din cadrul guvernelor, armatelor și din domeniul industriilor se raportează la vulnerabilitățile de pe lanțurile de aprovizionare. Demonstrarea clară a importanței funcționalității lanțurilor de aprovizionare s-a produs chiar din primele luni ale războiului ruso-ucrainean (Cunningham, 2023, p. 2).

Conform analiștilor, armata rusă s-a confruntat cu provocări logistice considerabile, în principal din cauza pregătirii și planificării deficitare a logisticii, în sensul că estimările logistice au fost realizate eronat, cu toate că forțele Rusiei dispuneau atât de suportul doctrinar, cât și de capabilități tehnice.

TEORII ALE SPRIJINULUI LOGISTIC

Se poate presupune că obiectivele politice inițiale ale Rusiei în februarie 2022 au fost capturarea Kievului, prăbușirea actualei guvernări a Ucrainei și anexarea la Federația Rusă a unor teritorii ucrainene. Însă, strategia care ar fi trebuit să realizeze aceste obiective a fost nu doar lacunară, ci și defectuos pusă în aplicare. Vom face, în continuare, referire la aspecte teoretice semnificative pentru planificarea și estimarea nevoilor de sprijin logistic al forțelor armate în operații militare.

Unul dintre factorii carenți a fost executarea sprijinului logistic al armatei Rusiei, aceasta fiind absentă încă din faza inițială a conflictului și chiar pe parcursul derulării operației. Un aspect care pare că nu a fost luat în considerare îndeajuns este **principiul suficienței logistice**. Conform acestuia, nivelurile și distribuția resurselor logistice trebuie să fie suficiente pentru a atinge nivelurile necesare

pentru pregătirea, durabilitatea și mobilitatea forțelor. Mai mult decât atât, strategii militare ruși nu au apreciat corect cerințele la care trebuia să răspundă infrastructura de apărare națională, iar aceasta a fost copleșită nu numai de solicitările operaționale, ci și de urmările sancțiunilor economice impuse de țările Uniunii Europene. În plus, motivația ucrainenilor de a-și apăra propria existență ca stat și gradul înalt de reziliență demonstrat au fost factori care au luat prin surprindere planificatorii ruși, în special în domeniul logistic (Ti, Kinsey, 2023, p. 383).

Conform experților militari, forța armată a Rusiei a fost dimensionată pentru a manifesta o putere de luptă rapidă și copleșitoare. Cu toate acestea, este aparent că insuccesul operației, cel puțin în primele luni, s-a datorat slăbiciunilor din sistemul logistic rusesc. Putem afirma, aproape cu certitudine, că strategii militare ruși nu se așteptau la răspunsul dat de armata ucraineană, ci aveau mai curând în vedere o victorie rapidă și categorică. Directorul programului pentru studii despre Federația Rusă din cadrul Centrului pentru Analize Navale (CNA), din Virginia, SUA, Michael Kofman, opina, în martie 2022, că: *„Putem bănuși [că rușii] nu au organizat în mod corespunzător logistica necesară unui Plan B eficient, care urma să aibă o luptă reală și serioasă în ceea ce este cea mai mare țară din Europa în afara Rusiei.”* (Berkowitz, Galocha, 2022).

În această paradigmă, războiul din Ucraina poate fi calificat drept un „*conflict între forțe inegale și fără speranțe*” (conflict between the hopelessly unequal), după **modelul conflictului internațional** propus de Boulding (Boulding, 1988, p. 244). Economistul american clasifică potențialii participanți la un conflict în șase tipuri: 1) tribul 2) societatea feudală sau agricolă 3) societatea universal agricolă 4) puterea industrială 5) superputerea 6) statul mondial (global). El vizualizează trei categorii de conflict internațional în care pot fi angrenate puterile menționate anterior, respectiv: (A) conflictul între egali (B) conflictul între neegali și (C) conflict între forțe inegale și fără speranțe. Cu toate că războiul dintre Ucraina și Rusia pare a fi început sub auspiciile categoriei (C), acesta arată totuși o modificare a caracterului său, opusă raționamentului conflictelor internaționale convenționale. Ca să realizăm o analogie simplificată, putem enunța că Ucraina s-au încadra, în teoria lui Boulding, în tipul societății agricole. Acest stat s-a regăsit, din februarie 2022, implicat într-un conflict cu o superputere, Federația Rusă. Putem face, astfel, observația că natura conflictului ruso-ucrainean aderă la categoria celor dintre forțe inegale și fără speranțe. Condițiile inechitabile de desfășurate a ostilităților, în faza inițială a invaziei rusești, au fost echilibrate datorită unor factori pe care

intenționăm să îi detaliem în continuare. Primul factor se referă la posibilitățile de sprijin logistic pentru operații expediționare ale armatei ruse. Al doilea factor pe care îl vom aprofunda este cel cerinței de adaptare a doctrinei logistice a armatei ruse la operația ofensivă din Ucraina, cu accent pe bătălia pentru Kiev (Boulding, p. 245).

Organizarea structurilor de sprijin logistic al forțelor rusești

Pentru o înțelegere cât mai clară a acțiunilor de sprijin logistic al forțelor ruse, considerăm necesar să examinăm câteva elemente doctrinare ale **concepției logistice din armata Federației Ruse**. Vom face referire la organizarea forțelor de sprijin logistic și activitățile specifice desfășurate, la concepția de asigurare cu materiale a forțelor și la sprijinul logistic pentru operații expediționare.

Denumirea folosită pentru structura de execuție a sprijinului logistic în armata Rusiei este **structura de sprijin material-tehnic** (Materialno-tekhnicheskogoobespechenie), iar în continuare vom utiliza acronimul de MTO (Milevski, 2022, p. 3), pentru a ne referi la structurile organice de sprijin logistic. Logistica armatei ruse, în ciuda faptului că denumirea sa se diferențiază de noțiunea utilizată de armatele vestice, se conformează aceluiași principii logistice și îndeplinește aceleași funcțiuni specifice necesare punerii în mișcare a trupelor, asigurându-le cu toate materialele indispensabile ducerii acțiunilor militare. Din punct de vedere organizațional, eşaloanele subordonate unei brigăzi nu dețin structuri de sprijin material-tehnic independente, iar sprijinul de specialitate este asigurat prin structurile organice (pluton sau companie). Așadar, structurile luptătoare până la nivelul brigăzii sunt susținute de elemente aparținând organic unității sau primite în sprijin, pentru asigurarea trupelor cu provizii și pentru realizarea mentenanței tehnicii. Așa cum menționează Grau și Bartles, în cadrul forțelor terestre, regimentele sunt susținute logistic de o companie MTO, brigăzile de manevră au în organică un batalion sau o companie MTO (în funcție de tipul brigăzii), diviziile sunt susținute de un batalion MTO. La nivelul grupării de armată de arme întrunite (Combined Arms Army/CAA), funcționează o brigadă MTO care gestionează depozitele de aprovizionare (Grau, Bartles, 2016, p. 322).

Putem observa că **activitățile specifice structurilor de sprijin material-tehnic** (Ib.) au un anumit corespondent în logistica Armatei României:

- asigurarea forțelor armate cu armament și echipamente militare;
- aprovizionarea cu combustibil și materiale (uniforme, echipament, bunuri de inventar și întreținere etc.);
- hrănirea și echiparea personalului;

- asigurarea instalațiilor necesare pentru spălarea și repararea hainelor;
- repararea și repunerea în stare de funcționare a căilor rutiere și ferate;
- organizarea transportului de personal și materiale;
- recepția, gestionarea și distribuirea materialelor din depozite;
- organizarea mentenanței preventive și a reparării armamentului, a echipamentelor militare și a materialelor;
- asigurarea serviciilor de întreținere și reparare a clădirilor și utilităților publice din instalațiile militare;
- realizarea activităților de etalonare din domeniul metrologiei;
- instruirea militarilor de alte specializări cu privire la desfășurarea activităților specifice de sprijin material-tehnic;
- executarea controalelor pe linia hrănirii și a protecției împotriva incendiilor, în instalațiile militare (*Doctrina logistică întrunită a Armatei României*, 2023, p. 28).

Conform structurii organizatorice și de personal, forțele și instalațiile mobile și staționare sunt incluse în sistemul MTO al districtului militar din care fac parte. Baza componentei mobile este formată din echipe permanente de logistică cu nivel ridicat de răspuns, iar fundamentul componentei staționare o constituie bazele complexe de depozitare care conțin toate cantitățile necesare de stocuri de mijloace materiale și tehnice. Conform declarațiilor generalului-maior Andrey Bulyga, locțiitorul pentru logistică al comandantului Districtului Militar Central din 2015 (Vershinin, 2022), sarcina principală a MTO este de a menține pregătirea pentru luptă și capacitatea de luptă a trupelor prin utilizarea eficientă a organelor militare de comandă și control, a forțelor și mijloacelor MTO.

Concepția logistică a armatei Rusiei prevede că brigada MTO trimite proviziile de la depozite către batalioanele MTO care sprijină brigăzile de manevră ale grupării de armată și către grupările de artilerie ale brigăzii, după cum este reprezentat în figura 1.

Batalioanele MTO urmează a împinge materiale companiilor MTO și, după caz, bateriilor de aruncătoare. Companiile MTO din sprijinul batalioanelor de manevră vor reproviziona unitățile de luptă și punctele de aprovizionare luptă. Dacă structurile MTO nu ar avea capacitatea de a împinge înainte toate materialele și proviziile necesare, efortul său ar fi suplimentat de batalionul MTO (Martin et al., 2023, p. 3).

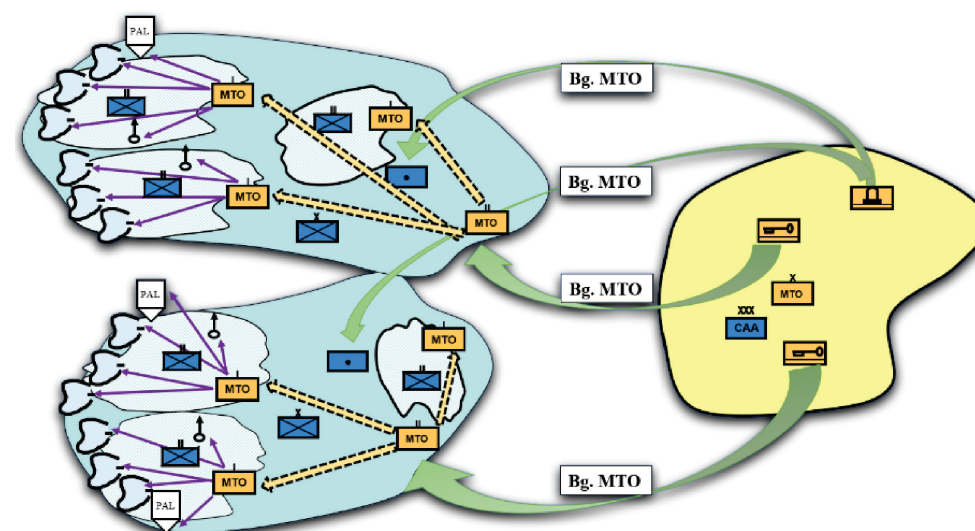

Figura 1: Fluxul de aprovizionare cu materiale a forțelor rusești (concepția autorilor)

Sprijinul logistic pentru operații expediționare

O definiție a operațiilor expediționare poate fi simplificată prin capacitatea de proiecție a puterii militare de-a lungul unor linii extinse de comunicații, într-o zonă operațională îndepărtată, cu scopul de a îndeplini un obiectiv clar specificat (*Joint Operations, Joint Publication 3-0*, 2017, p. 213). Evident că, prin natura lor, operațiile expediționare sunt ofensive, deoarece, în puține situații, se poate imagina o operație defensivă care să necesite dislocarea trupelor pe distanțe mari. În această paradigmă, invazia Ucrainei demonstrează un caz clasic de operație expediționară care necesită asigurarea unei capabilități logistice adecvate (Ti, Kinsey, p. 386), în special pentru aprovizionarea robustă a trupelor pe distanțe mari.

De fapt, lungimile căilor de aprovizionare, conform teoriei viabilității, constituie un factor critic pentru desfășurarea operațiilor militare expediționare. Boulding demonstrează că distanța față de garnizoană la care operează o forță armată este invers proporțională cu capacitatea de luptă a forței. Acest fapt determină ca mobilizarea forțelor pe distanțe extinse să manifeste efecte directe atât asupra capacității de reprovizionare, cât și asupra moralului trupelor extenuate. De asemenea, el arată că distanțele lungi de dislocare implică linii de aprovizionare extinse care necesită protecție suplimentară, iar capacitatea de luptă a trupelor este astfel consumată, ca urmare a satisfacerii nevoii de securitate a căilor de comunicație (Boulding, p. 230).

În plus, pentru a susține o operație de mare amploare pe o perioadă îndelungată, în special un conflict purtat pe teritoriul inamic, forțele ruse trebuie să se bazeze pe sistemul feroviar, conform propriei doctrinei. De fapt, în ceea ce privește proiecția forței, poate cea mai valoroasă capabilitate logistică din instrumentarul rusesc este vastul sistem feroviar național. Sistemul de transport civil și militar se bazează în mare măsură pe infrastructura feroviară, fiind și principalul mijloc de realizare a sprijinului logistic pentru majoritatea operațiilor militare. Datorită importanței feroviare pentru operațiile militare, Federația Rusă a înființat o filială separată, Trupele Feroviare, destinată protecției, deservirii și întreținerii serviciului feroviar pentru propriile forțe armate. Serviciul feroviar militar constă din zece brigăzi și mai multe batalioane independente dispersate pe întregul teritoriu al Rusiei, fiind atașate operațional districtelor militare respective. Aceste unități oferă suport logistic legat de transportul feroviar pentru operațiunile militare, inclusiv reparații, construirea de poduri și mascare (Grau, Bartles, p. 327).

Gradientul de pierdere a capacității de luptă (loss-of-strength gradient)

În conformitate cu teoria viabilității, Boulding descrie condițiile în care un stat (sau alt tip de actor în conflict) poate domina un alt stat. Teoria, cu origini în domeniul economiei, enunță condițiile în care o entitate are capacitatea și motivația de a domina sau controla o altă entitate (stat, forță militară, firmă comercială etc.).

Subsecvent acestei teorii, Boulding propune un **model al gradientului de pierdere a capacității de luptă** pentru două forțe oponente, cu proporții diferite ale capacității de luptă. Concret, modelul susține că o forță armată își reduce capacitatea de luptă pe măsură ce se îndepărtează de locația de bază, iar sfera de influență (zona în care forța este dominantă) se restrânge până în locul în care capacitatea de luptă este egală cu cea a oponentului (punctul D din figura 2). În plus, costurile referitoare la transportul trupelor și proviziilor vor crește exponențial cu distanța de dislocare.

În această situație, putem discuta despre două state (A și B) care au sediul central sau comandamentul general în punctele A, respectiv B. Distanța dintre cele două baze este reprezentată de segmentul AB. Figura 2 reflectă o reprezentare a modelului gradientului de pierdere a capacității de luptă și a sferelor de influență a forțelor armate, în concepția autorilor.

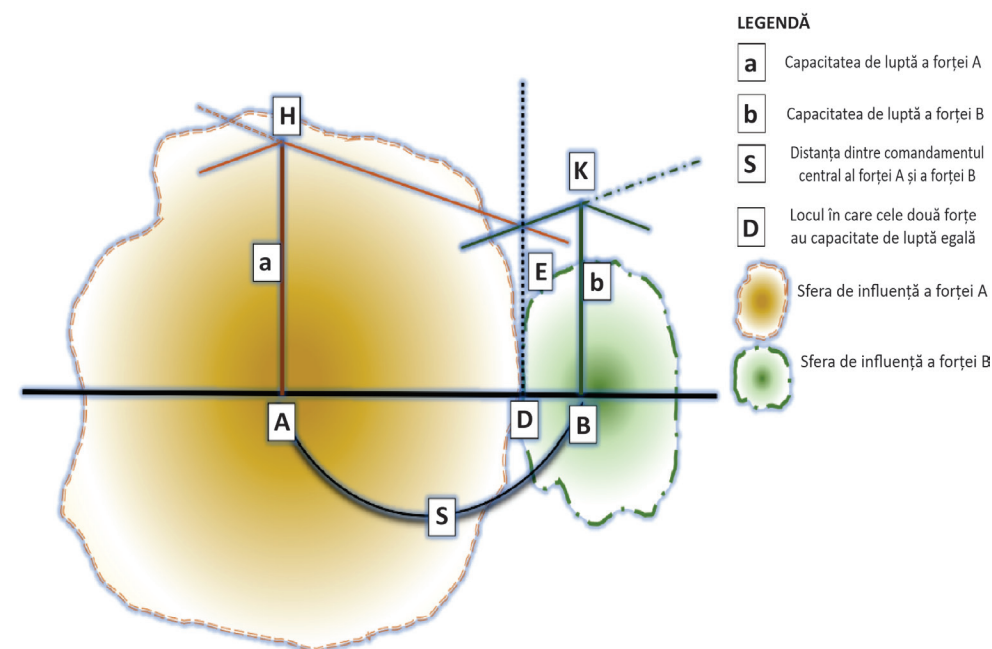

Figura 2: Sfere de influență și gradientul de pierdere a capacității de luptă (concepția autorilor)

În continuare, vom trata capacitatea de luptă a fiecărei forțe, apreciind că în garnizoana de bază se înregistrează un nivel maximal capacității de luptă ($AH=a$, $BK=b$). Pentru o înțelegere clară a termenului, definim capacitatea de luptă ca fiind „starea unei forțe la un moment dat, o combinație de aspecte morale, fizice și conceptuale [...], rezultatul procesului de generare a forței – doctrină, instruire și evaluare, echipare, moral și alți factori” (F.T.-1, *Doctrina operațiilor Forțelor Terestre*, 2017, p. III–12). Deoarece măsurarea acestei variabile este deosebit de dificilă, s-ar putea lua în calcul doar elemente cuantificabile, precum încadrarea cu personal, echipamentele și materialele din înzestrare.

Se poate observa că, pe măsură ce crește distanța dintre garnizoana de bază și punctul de dislocare al forțelor, au loc, concomitent, două fenomene. Primul fenomen se referă la scăderea capacității de luptă pe măsură ce distanța față de garnizoană crește, iar liniile de re aprovizionare se extind. Al doilea fenomen înregistrează o creștere a costurilor de transport, direct proporțională cu distanța de dislocare.

Referindu-ne la primul fenomen, teoria viabilității adresează gradientul de pierdere a capacității de luptă în raport cu distanța față de punctul de origine,

în cazul nostru comandamentul general al forțelor oponente. Raționamentul din spatele teoriei admite că o forță militară devine mai slăbită pe măsură ce se îndepărtează de garnizoana de origine din mai multe cauze, printre care extinderea căilor de re aprovizionare și evacuare a răniților, scăderea eficienței sprijinului logistic și diminuarea moralului trupelor.

Pentru a rezuma aspecte teoretice menționate, putem sublinia că, în doctrina militară rusească, concepția logistică prevede capabilitățile necesare susținerii forțelor armate, teorii din domeniul economiei relevă importanța asigurării cu materiale pentru operații expediționare, iar sistemul de transport militar se bazează puternic pe rețeaua feroviară.

EXECUȚIA SPRIJINULUI LOGISTIC AL TRUPELOR RUSEȘTI

Dacă realizăm o analogie între teoriile lui Boulding cu invazia Ucrainei din 24 februarie 2022, putem observa că efectul distanței asupra eficienței în domeniul logisticii rămâne relevant. Așa cum am menționat anterior, operațiile expediționare necesită o logistică robustă, care să compenseze neajunsurile impuse de liniile de comunicație prelungite. Însă, în practică, s-a demonstrat că actualul sistem logistic militar rus nu este organizat, antrenat sau echipat pentru a furniza logistica expediționară necesară pentru succesul operațional.

O serie de erori au condus la ineficiența sprijinului logistic al trupelor rusești. La nivel operativ, planificatorii au considerat că un atac rapid, cu pierderi materiale reduse, va conduce la câștigarea de teritorii, fără a se impune necesitatea re aprovizionării cu materiale. În plus, pentru realizarea efectului surprinderii, decidenții ruși au păstrat secret planul de dislocare a forțelor, inclusiv față de planificatorii pentru logistică. Potrivit studiilor publicate de institute de cercetare în domeniul militar, cel mai probabil Moscova se aștepta ca, în maxim trei zile, Kievul va capitula (Watling, Reynolds, 2022). Acesta a fost fundamentul deciziei ca forțele luptătoare să aibă asupra lor provizii pentru doar cinci zile de luptă, așa cum prevede doctrina logisticii armatei ruse. După cum se cunoaște, trupele rusești s-au retras din proximitatea Kievului, până la data de 2 aprilie 2022, cu pierderi enorme.

Diverse centre și institute de cercetare au studiat cauzele eșecului logisticii în bătălia pentru Kiev. Studiul privind „Eșecurile sprijinului logistic al Rusiei în conflictul din Ucraina” este relevant prin faptul că lămurește cauzele întreruperii sprijinului logistic al forțelor ruse în primele săptămâni ale operației duse în Ucraina (Martin, Barnett, McCarthy 2023). Convoaiele logistice încărcate cu materiale necesare

re aprovizionării forțelor armate ruse au fost blocate de acțiunile armatei ucrainene.

Cauzele care au determinat disfuncționalități ale sprijinului logistic au fost numeroase: mărimea extinsă a căilor de comunicație, folosirea rețelilor de comunicații nesecurizate, distrugerea podurilor și a căii ferate, utilizarea sprijinului de artilerie în detrimentul celui de aviație.

Căile de comunicație s-au extins excesiv datorită tempoului crescut al forțelor de asalt. Forțele de atac ruse, care nu au întâmpinat o rezistență considerabilă din partea apărătorilor ucraineni, au reușit să exploateze cu succes efectele surprinderii. Aceste forțe au avansat până în apropierea Kiev-ului, astfel încât re aprovizionarea cu muniții și combustibil a devenit principala problemă de adresat a planificatorilor logistici. Conform doctrinei armatei Federației Ruse, brigada de sprijin logistic (MTO este acronimul rusec pentru această brigadă) nu deține suficientă tehnică de transport pentru a îndeplini cerințele logistice la distanțe mai mari de mai mult de 160 de kilometri față de sursele de aprovizionare pe cale ferată (Hugos, Salo, Kuhns, Hazen, 2022).

Liniile de comunicații utilizate pentru transmiterea ordinelor sau a solicitărilor de sprijin logistic nu erau securizate. Acest lucru a fost în avantajul forțelor ucrainene, care au reușit interceptarea convorbirilor și aflarea pozițiilor forțelor rusești, dar și a itinerarelor de deplasare a convoaielor. Convoaiele logistice au fost ținta atacurilor ucrainene, soldate cu pierderi umane și materiale. Astfel, au fost întrerupte liniile de re aprovizionare rusești.

Un alt factor care a contribuit la nereușitele în plan logistic a fost utilizarea rețelilor de comunicații nesecurizate pentru transmiterea ordinelor logistice. Forțele de atac au acționat rapid, iar tempoul alert al operației ofensive a condus la imposibilitatea susținerii legăturilor radio. Astfel, comunicarea ordinelor s-a realizat prin dispozitive care au fost interceptate cu ușurință de către soldații ucraineni. Drept urmare, lanțul de aprovizionare al rușilor a fost întrerupt ca rezultat al atacurilor ucrainene asupra convoaielor logistice.

Distrugerea podurilor și a căii ferate (Ti, Kinsey, 2023) precum și inundarea selectivă a terenului au îngreunat realizarea transporturilor (Spencer, Collins, 2022). În acest caz, forțele ucrainene au aplicat o lecție învățată în a doua bătălie pentru Fallujah, din 2004 lb.). Atunci, trupele Statelor Unite ale Americii au fost surprinse de inundația produsă de un baraj distrus, iar comandantul forței a fost nevoit să schimbe sarcina esențială pentru reducerea inundației. În cazul Ucrainei, pentru succesul tacticii adoptate a fost esențială cunoașterea infrastructurii urbane.

Sprijinul prin foc a fost asigurat de artileria terestră mai mult decât focul aviației. Deoarece forțele armate ruse nu au avut capacitatea realizării superiorității aeriene și din cauza lipsei de antrenament a piloților de aviație, în timpul bătăliei pentru Kiev, sprijinul de foc cu ajutorul aviației a fost redus. Astfel, efortul principal pentru sprijinul prin foc a revenit artileriei terestre, fapt ce a încărcat suplimentar efortul pentru sprijinul logistic, în realizarea reprovizionării cu muniții de artilerie.

Unul dintre motivele performanței slabe a armatei ruse în timpul invaziei în Ucraina este aprovizionarea nesatisfăcătoare cu articole materiale și nivelul scăzut de sprijin logistic al trupelor ruse. În numeroase rânduri au avut loc întreruperi în funcționarea echipamentelor militare rusești din cauza lipsei de combustibil și muniție, iar personalul a rămas fără hrană și încălzire. Rezultatul unui astfel de sprijin logistic redus a fost moralul slab al soldaților și incapacitatea de a-și îndeplini sarcinile de luptă atribuite în timpul luptei cu forțele ucrainene.

Sintetizând, putem spune că forțele de sprijin logistic au fost subdimensionate pentru a susține efortul aprovizionării trupelor, de-a lungul unor căi de comunicații extinse și nesecurizate, iar trupele nu au avut asupra lor o cantitate suficientă de materiale pentru a-și îndeplini obiectivul militar.

CONCLUZII

Prin perspectiva celor prezentate, considerăm că aplicarea deficitară a doctrinei rusești în realizarea sprijinului logistic a avut o contribuție la eșecul operațional al forțelor de asalt rusești în lupta pentru cucerirea Kievului. Operația a fost planificată astfel încât forțele atacatoare să beneficieze de efectul surprinderii pentru a câștiga teren și a exploata inițiativa. Inițial, execuția planului a decurs conform așteptărilor, însă, ulterior, s-a dovedit că unele aspecte nu au fost planificate suficient de bine. Astfel, avansul rapid al forțelor armate ruse în teritoriul ucrainean a determinat o extindere inacceptabilă a liniilor de aprovizionare. În plus, pentru realizarea surprinderii, planul de atac a fost secretizat, iar planificatorii de logistică nu au avut suficiente informații pentru alocarea de provizii conform doctrinei ruse de sprijin logistic. Mai mult decât atât, tempoul alert al operației a avut ca urmare apariția deficiențelor în sistemele de comunicații. Astfel, mesajele transmise prin linii nesecurizate au fost interceptate de către forțele armate ale Ucrainei, care au atacat convoaiele de reprovizionare ale forțelor ruse.

În concluzia studiului, opinăm că următoarele aspecte teoretice nu au fost aplicate eficient pentru sprijinul logistic al trupelor de asalt:

- ❖ Conform doctrinei rusești, structurile de sprijin material-tehnic (MTO) au sarcina principală de a menține pregătirea pentru luptă și capacitatea de luptă a trupelor prin utilizarea eficientă a organelor militare de comandă și control, forțele și mijloacele MTO. În practică, planurile operaționale rusești au fost ținute secret față de majoritatea personalului de planificare, inclusiv logisticieni. Din acest motiv, estimările logistice s-au bazat pe ipoteze de planificare insuficiente, forțele luptătoare având asupra lor cantități reduse de provizii. Efortul asupra logisticii a fost suplimentat de nevoile de asigurare cu muniții de artilerie, deoarece sprijinul prin foc al operației nu s-a materializat cu ajutorul aviației, decât într-o mică măsură.

- ❖ Potrivit teoriei gradientului de pierdere a capacității de luptă, pe măsură ce crește distanța de dislocare a trupelor față de garnizoana de bază, va scădea capacitatea de luptă a forței respective. Distanțele mari de dislocare implică linii de aprovizionare extinse, care necesită protecție suplimentară. În cazul trupelor rusești, capacitatea de luptă a trupelor a fost diminuată din cauza nepregătirii prealabile a structurilor logistice pentru realizarea aprovizionării cu muniții și combustibil. Mai mult decât atât, convoaie cu provizii ale trupelor rusești au intrat în ambuscade organizate de forțele ucrainene, deoarece nu a fost realizată siguranța căilor de aprovizionare.

- ❖ Sistemul de transport militar al Federației Ruse se bazează puternic pe rețeaua feroviară, însă, pentru realizarea aprovizionării, logistica s-a concentrat doar pe rețeaua rutieră din interiorul teritoriului ucrainean. Rutele utilizate pentru a aproviziona aproximativ 15.000-20.000 militari au fost insuficiente și subdimensionate. În practică, forțele de sprijin logistic nu au reușit să asigure trupele cu materiale, în principal din cauza prelungirii căilor de comunicații și lipsa accesului la infrastructura feroviară, care este vitală pentru asigurarea aprovizionării cu materiale.

Putem face observația că evitarea erorilor în aplicarea doctrinei ar fi putut să aducă o altă finalitate luptei pentru cucerirea Kievului. Lecția, pe care considerăm important a fi reținută, constă în identificarea în timp util a cerințelor de sprijin și a estimărilor logistice realiste, îndeosebi prin conformarea la doctrinele și teoriile relevante domeniului logistic.

BIBLIOGRAFIE:

1. Berkowitz, B., Galocha, A. (2022). *Why the Russian military is bogged down by logistics in Ukraine*. *The Washington Post*, <https://www.washingtonpost.com/world/2022/03/30/russia-military-logistics-supply-chain/>, accesat la 22 mai 2024.
2. Boulding, K.E. (1988). *Conflict and defense: A general theory*. University Press of America.
3. Cunningham, A. (2023). *The Complexity of the Supply and Logistics System of the U.S. Army and the Need for Automation*.
4. *Doctrina logistică întrunită a Armatei României* (2023).
5. *F.T.-1, Doctrina operațiilor forțelor terestre* (2017).
6. Grau, L.W., Bartles, C.K. (2016). *The Russian Way of War: Force Structure, Tactics, and Modernization of the Russian Ground Forces*. Foreign Military Studies Office.
7. Helper, S., Soltas, E. (2021). *Why the Pandemic Has Disrupted Supply Chains*. The White House, <https://www.whitehouse.gov/cea/written-materials/2021/06/17/why-the-pandemic-has-disrupted-supply-chains/>, accesat la 22 iunie 2024.
8. Hugos, M., Salo, E., Kuhns, R., Hazen, B. (9 august 2022). Logistics Determine Your Destiny: What Russia's Invasion is (Re)Teaching us about Contested Logistics. *Modern War Institute*, <https://mwi.westpoint.edu/logistics-determine-your-destiny-what-russias-invasion-is-reteaching-us-about-contested-logistics/>, accesat la 31 august 2024.
9. *Joint Operations, Joint Publication 3-0*. (2017).
10. Jones, S.G. (2022). *Russia's ill-Fated Invasion of Ukraine*, <https://apo.org.au/node/318095>, accesat la 22 iunie 2024.
11. Martin, B., Barnett, D.S., McCarthy, D. (2023). *Russian Logistics and Sustainment Failures in the Ukraine Conflict: Status as of January 1, 2023*. RAND Corporation, <https://doi.org/10.7249/RRA2033-1>, accesat la 12 mai 2024.
12. Milevski, L. (2022). *Russian Logistics and Forward Urban Defense in the Baltic States*.
13. Nistorescu, C.V. (2022). *Bătălia Kievului – considerații privind desfășurarea operațiilor militare la nivel tactic*. În revista *Gândirea militară românească*, 4/2022, pp.130-155, <https://doi.org/10.55535/GMR.2022.4.07>, accesat la 22 august 2024.
14. Skoglund, P., Listou, T., Ekström, T. (2022). *Russian Logistics in the Ukrainian War: Can Operational Failures be Attributed to logistics?* *Scandinavian Journal of Military Studies*, 5(1), pp. 99-110, <https://doi.org/10.31374/sjms.158>, accesat la 22 iunie 2024.
15. Spencer, J., Collins, L. (1 iulie 2022). *Waterworld: How Ukraine Flooded Three Rivers to Help Save Kyiv*. *Modern War Institute*, <https://mwi.westpoint.edu/waterworld-how-ukraine-flooded-three-rivers-to-help-save-kyiv/>, accesat la 22 august 2024.
16. Ti, R., Kinsey, C. (2023). *Lessons from the Russo-Ukrainian conflict: The primacy of logistics over strategy*. *Defence Studies*, 23(3), pp. 381-398, <https://doi.org/10.1080/14702436.2023.2238613>, accesat la 21 august 2024.
17. Vershinin, A. (2022). *Lessons From the Battle for Kyiv*. *Russia Matters*, <https://www.russiamatters.org/analysis/lessons-battle-kyiv>, accesat la 22 iunie 2024.
18. Watling, J., Reynolds, N. (2022). *Operation Z: The Death Throes of an Imperial Delusion*.